

Ontmoetingen met filmers

DRIES HENDRIKS

Dries Hendriks, zojuist veertig jaar geworden, is de hoogst bekroonde filmer van de landelijke N.O.V.A.-wedstrijd 1961. Gelijk hij reeds meer de hoogst bekroonde is geweest van dergelijke wedstrijden. Dries Hendriks maakt dus films die de aandacht weten te trekken. Hoe komt dat? Naar onze mening door zijn onbegrensde creativiteit én door zijn echt Groningse, het beste is mij nog niet goed genoeg-mentaliteit. Over geen van beide eigenschappen hoor je hem zelf spreken, hoogstens betreft hij ze slechts zijdelings in het gesprek. Voor hemzelf is het vanzelfsprekend en anderen moeten het maar opmerken. Merkt men het niet op dan stelt hij bij zichzelf vast dat hij tekort geschoten is, merkt men het wel op dan heeft hij daar natuurlijk plezier in. Meestal wordt het wél opgemerkt — kijk maar naar zijn ontelbare bekroningen in binnen- en buitenland — dus meestal heeft Dries Hendriks plezier en dat stimuleert hem weer tot nieuwe — zo mogelijk nog betere — films. Prachtig nietwaar? Zo'n instelling: door plezier steeds meer vreugde in het filmen te vinden en dat terwijl iemand net veertig geworden is en men zegt: het leven begint pas bij veertig. We kunnen ons goed voorstellen dat het Dries Hendriks prikkelde toen iemand tegen hem zei, nadat hij (nu al jaren geleden) voor de eerste keer de hoogste plaats in de N.O.V.A.-wedstrijd behaald had: „Nu sta je aan de top, nu zul je wel afzakken”. Is zo'n vent nou een háártje! Het bereiken van een top is toch geen reden om af te zakken? Juist niet, en dat heeft Dries Hendriks herhaaldelijk laten merken, het laatst in de N.O.V.A.-wedstrijd 1961. En naar wij menen te mogen denken zal hij het nog wel eens meer laten merken.



Reeds als schooljongen had Dries Hendriks veel belangstelling voor film. Geen matinee waarin een Western (wat wij vroeger een 'Tjepokkertjepok-film' noemden, naar het geluid van de rennende paarden) gedraaid werd miste hij. Zelf filmen was er natuurlijk nog niet bij maar wel tekende hij filmstrips van cowboys en indianen. Op een gegeven moment schafte zijn vader een Kodak 'roggebroodje' aan. Zoals meer gebruikelijk verhuisde dat na enige tijd naar een verborgen hoek in de kast. Toen Dries zestien jaar was kreeg hij het ding te pakken en ging hij over zijn speelgoedtreinen zijn eerste film maken: 'Oproer in Speelgoedstad'. Enige filmkennis had hij nog niet dus hij zette in volle gemoedsrust de camera op een van de wagonnetjes en liet deze al draaiende het traject rondrijden. Natuurlijk werd het een beetje onscherp want dat krijg je wel als je met een fix-focuslens op twintig centimeter afstand gaat filmen. Maar wat hinderde dat toen nog, het was toch leuk? Daarna stond de produktie weer een viertal jaren praktisch stil.

Met twintig jaar was Dries Hendriks leerling van de Groninger Kunstacademie 'Minerva', zijn grote tekentalent was daar oorzaak van. Opnieuw kreeg de film hem te pakken. Om aan geld te komen richtte hij samen met zijn neef de A.F.O. op, de Amateur Film Onderneming (ik hóór u lachen N.B.F. leden!), met zijn toekomstige vrouw als scriptgirl (want zij heeft altijd geweigerd, tot heden toe, en om onbegrijpelijke redenen, een filmrol te spelen) draaide hij 'De Zwarte Monnik'. Zwart is die film in elk geval wel geworden want toen Dries Hendriks in een overmoedige bui het geval met een 250 Watt projector op een viermeterscherm in een grote zaal vertoond had scheen niemand van de aanwezigen iets gezien te hebben; hoe bestaat het, wat?

De oorlog zette een grote punt achter elke kunstbeoefening. Er was een veilige baan in vaders zaak en vader vond het trouwens ook beter voor Dries, om nu hij wat ouder werd en trouwplannen had, die schildersfrats'n maar 's opzij te zets'n'. Vader had daar al nooit zoveel in gezien, misschien ook wel omdat hij zo'n oernuchtere Groninger zakenman was die zijn zoon liefst goed te land ziet komen. Weer stond dus het filmen een tijdje stil en het schilderen werd alleen maar liefhebberij.

Eerst na de bevrijding is Hendriks pas goed begonnen met filmen. Bijna ging dat nóg een beetje fout toen hij in 1947 lid van de Groninger Smalfilmers werd en al ras als secretaris in het bestuur verzeilde



De foto's bij dit artikel zijn uit de bekroonde film 'Omstreeks Middernacht'





(bestuursfuncties plegen maar weinig tijd over te laten voor andere dingen) maar Dries zag het gevaar in en pakte voor teveel rompslomp. Nu is hij alleen nog voorzitter van het N.O.V.A.-district Noord (Wat is die districtsvorming toch goed gebleken, sindsdien is de N.O.V.A.-gedachte hier in het Noorden veel meer gaan leven'), en redactielid van Nederlands mooie smalfilmcluborgaan 'De Draaikop'; maar redactioneel werk is per slot óók creatief werk en reken er op dat hij daar ook wat van kan.

Het filmen gebeurde eerst een aantal jaren op 8 mm — met al het geklier waarmee een mens tegenwoordig bij aanschaf van nieuwe apparatuur te kampen krijgt — en sinds twee jaar op het ideale formaat voor de serieuze liefhebber-filmmaker: 16 mm. Zijn films — voornamelijk kleur — voorziet Hendriks van geluid volgens de stripe-op-film-methode. Tot heden werkte hij daarbij met de opnamesnelheid van 16 beelden per seconde maar mede met het oog op de betere geluidskwaliteit gaat hij nu beginnen met 24 beelden per seconde. Voor dat geluid ondervindt hij grote steun en medewerking van zijn vriend, de heer A. J. F. Bruinsma die bijv. de geluidsopnamen maakte bij het vervaardigen van 'Omstrecks Middernacht' (hoofdprijs N.O.V.A. 1961).

Zijn beste films vindt Dries Hendriks: 'Koorts' (8 mm), 'De Zee en het Land' (8 mm, tekenfilm, en als hij je de tekeningen en schablonen die daarvoor zijn gebruikt laat zien dan sta je alleen maar sprakeloos over zulk een teken-talent en zulk een doorzettingsvermogen om zulk een klus aan te vatten), 'Doedeldido!' (16 mm, volgens de Norman Mac Laren-methode direct getekend op de naakte filmband, ook al zo'n heidens karwei) en 'Omstrecks Middernacht' (16 mm, inhoud genoegzaam bekend).

Dries Hendriks, uit wiens mond je tijdens het gesprek van die sappige uitspraken kunt optekenen als: 'Mij intrigeert de beweging van niet bewegende dingen' (vandaar die liefde

voor de animation), en: 'Het leukste werk is eigenlijk om je films te draaien voor mensen die zelf niet filmen want die ondergaan en zitten onderwijl tenminste niet te denken van: hoe heeft hij hem dát nou weer geflikt...'; en: 'Als je weet wat goed en slecht is word je van slecht niet minder' (vandaar dat hij met genoegen naar 'De Tien Geboden' en B.B. gaat kijken, hij geniet nu eenmaal ook van alleen maar spektakel en alleen maar entertainment, hoewel: 'Je snapt onze serieuze filmbladen niet en dat die al die afbraakboel nog serieus bespreken want dat zijn ze nou ook niet waard, laten ze alleen wat werkelijk Filmkunst is bespreken'), Dries Hendriks zegt: 'Reden waarom ik niet meer schilder is dat ik ondanks stijlen, ondanks normen en ondanks verworvenheden nog heel goed iets nieuws en iets persoonlijks kan maken. Nu, en in de verre toekomst want het film-medium biedt mij, en ook een ander, onbegrensde mogelijkheden'.

Over zijn amateurstatus zegt hij: 'Ik ben in het bedrijfsleven heel goed terechtgekomen, laat mij nu maar als zakenman in staat zijn mijn eigen vrije filmideeën naar eigen vrije wil te realiseren. Hoeveel beroepsfilmkunstenaars zijn in de gelegenheid dat te doen? 't Is jammer, maar het zijn er maar enkelen'.

Tenslotte, en dat is heel mooi, kan Dries Hendriks zijn grote aanleg voor tekenen en schilderen prachtig combineren met film bij het vervaardigen van zijn tekenfilms en betekende films ('Lekker in de huiskamer onder de lamp en bij de kachel, met m'n vrouw en met thee en met koekjes'). O ja, wist u dat Dries Hendriks zijn scenario's niet schrijft maar gedetailleerd tekent? Maar dat is een artikel apart, daar geven we alleen maar een plaatje van, dan kunt u het zien. Wat zegt u dáárvan? Dries Hendriks zegt: 'Het is voor mij en mijn medewerkers veel mooier, veel gemakkelijker en veel begrijpelijker en daarom doe ik het zo'. Over creativiteit gesproken...